

Dinsdag 30 januari 2024

Het lokaal dienstencentrum

Sofie Vermeersch

VVsg

inleiding

VVSG

What's in the name...

VVSG

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten | VVSG

De VVSG is **supporter** van haar leden

en **versterkt** hen in hun kracht om

de **lokale samenleving toekomstgericht** vorm te geven.

BELANGEN-
behartiger

KENNIS-
makelaar

NETWERK-
bouwer

BELANGEN- behartiger

Overleg met kabinet
Overleg met Departement Zorg
Deelname aan overlegfora

KENNIS- makelaar

Ledenadvies
Vorming
Cahiers
Tips & tools
Werkinstrumenten
Website
Nieuwsbrief

NETWERK- bouwer

Individuele begeleiding
Werkbezoeken
Regionaal
ondersteuningspunt
Sociale media (o.a. facebook,
LinkedIn)

Wie is wie?

- VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten)
- Netwerk thuiszorg
- VVDC (Vereniging van Vlaamse lokale dienstencentra)
- Departement Zorg en Gezondheid
- Zorginspectie

inleiding

Lokale dienstencentra in Vlaanderen

Programmatie, erkenning en subsidie...

Lokale dienstencentra in kaart op 1/01/2024

243

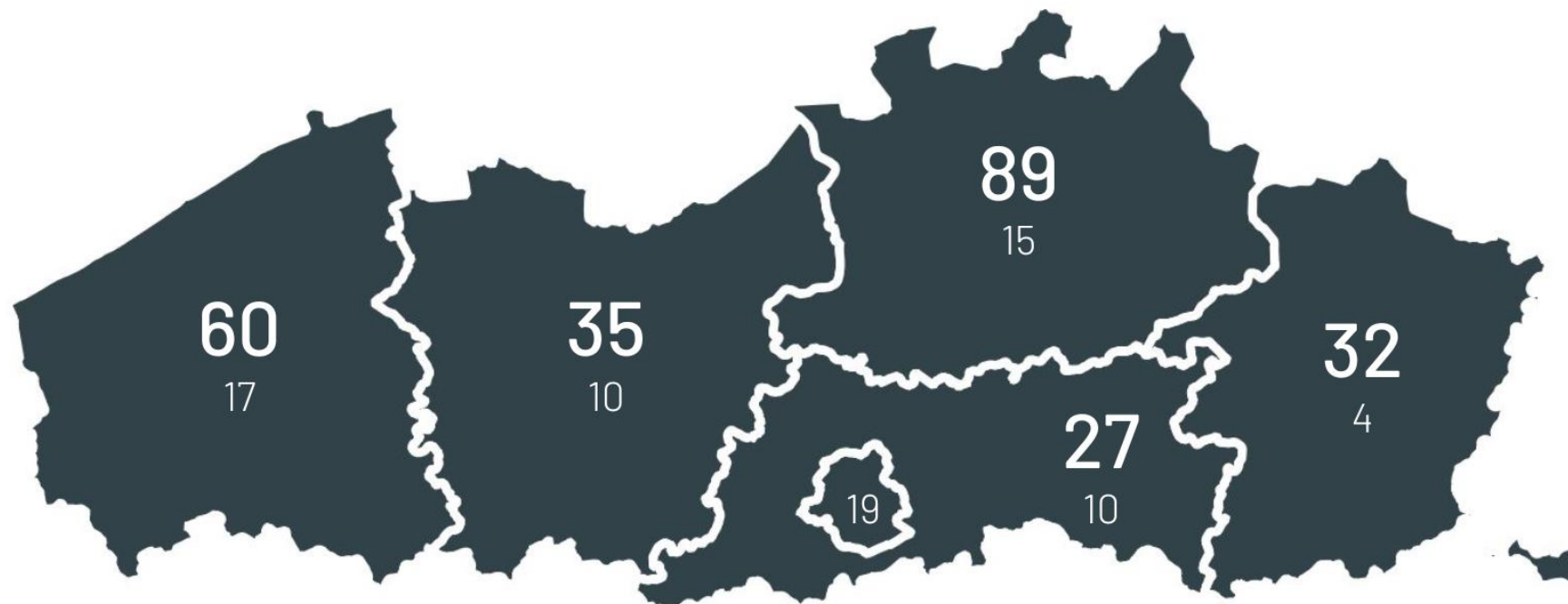
openbare
erkende LDC

56

private
erkende LDC
in Vlaanderen

19

private
erkende LDC
in Brussel

Subsidies

Werkjaar 2024: de subsidie-enveloppe voor een **openbaar** LDC bedraagt **43.497,34 euro** (4 voorschotten van **9.786 euro** euro, en een saldo van 4.353,34 euro).

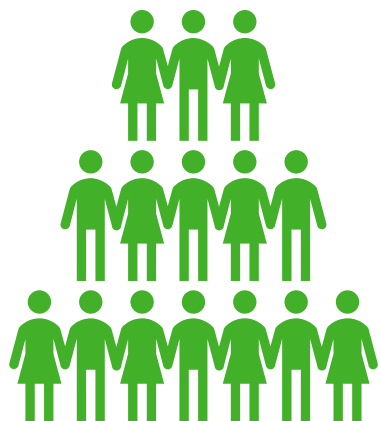
- 1ste voorschot: 23 januari 2024;
- 2de voorschot: 2 april 2024;
- 3de voorschot: 1 juli 2024;
- 4de voorschot: 1 oktober 2024.

Het saldo van 2023 (4.280 euro) wordt uitbetaald op 31 juli 2024.

Subsidievoorwaarden

- **Jaarverslag 2023 en kwaliteitsplanning 2024** ter beschikking houden **vanaf 15 april 2024**.
- **Financieel verslag uiterlijk één week nadat de jaarrekening goedgekeurd of vastgesteld is** door de gemeenteraad en **ten laatste op 1 oktober 2024** bezorgen aan het departement Zorg (mail het formulier met de bijbehorende bewijsstukken naar thuiszorg@vlaanderen.be).

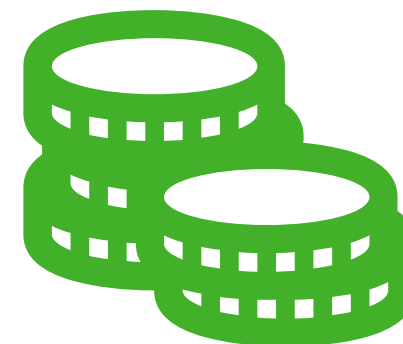
Programmatie en subsidiëring

**15.000
inwoners**

**één
LDC**

**€ 43.497,34
(2024)**

starterspakket LDC

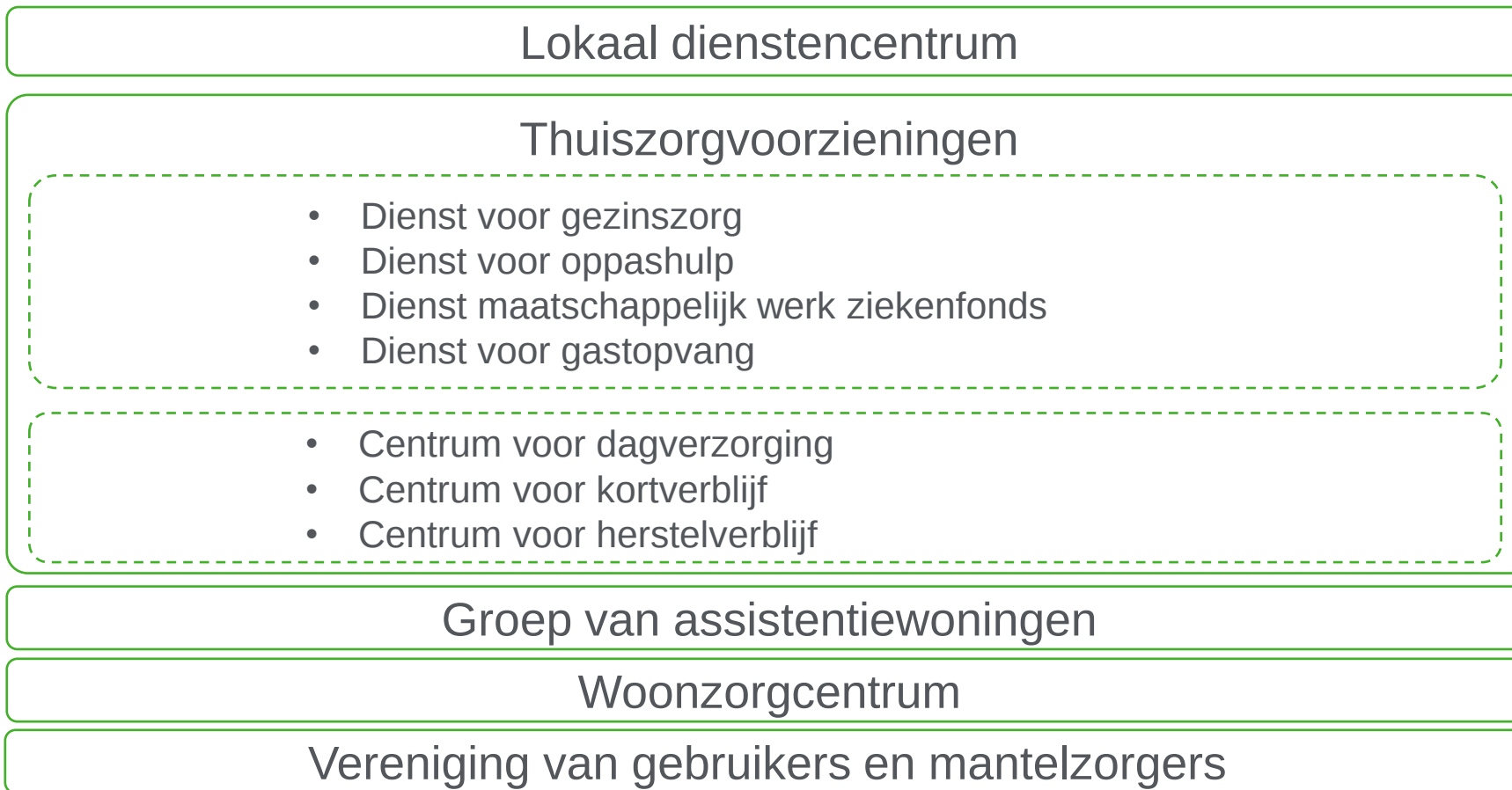
Regelgeving

Woonzorgdecreet & stambesluit

VVsg

Woonzorgdecreet (15 februari 2019)

Algemene principes (woonzorgdecreet)

Linken met decreet eerstelijns, decreet lokaal sociaal beleid en decreet Vlaamse Sociale Bescherming.

- ✓ Persoonlijke autonomie en keuzevrijheid
- ✓ Mantelzorger en gebruiker zijn volwaardige partners
- ✓ Zorg en ondersteuning op maat
- ✓ (Versterken van) sociale context van gebruiker

Algemene principes (woonzorgdecreet)

- ✓ Buurtgerichte zorg ondersteunen
- ✓ Aandacht voor preventie en vroegdetectie
- ✓ Participatie van gebruikers
- ✓ Minst ingrijpende zorg
- ✓ Integrale en geïntegreerde zorg en ondersteuning

Wat is een LDC (volgens de regelgeving)?

Een lokaal dienstencentrum is een woonzorgvoorziening die in een buurt een **verbindende, preventieve en laagdrempelige werking** ontwikkelt in en met de nabije omgeving van de gebruiker.

Wat zijn de doelstellingen van een LDC?

1. De gebruikers, met **prioritaire aandacht voor ouderen, mantelzorgers en kwetsbare personen**, ondersteunen om hun **zelfredzaamheid** en hun **sociale netwerk** te versterken;
2. De **sociale cohesie** in de buurt versterken;
3. De gebruiker ondersteunen om zo lang mogelijk in goede omstandigheden **thuis in zijn vertrouwde buurt** te blijven wonen;
4. Bijdragen tot het ontwikkelen en uitvoeren van het **lokaal sociaal beleid**, als onderdeel van het meerjarenplan van het lokaal bestuur, door hiervoor, in overleg met lokaal actieve verenigingen en organisaties, **laagdrempelige en toegankelijke activiteiten** te organiseren.

Opdrachten

1. Buurtanalyse

Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over **buurt, bewoners, actoren, beleving, sterktes en hiaten verzamelen**;

- Prioritering van de opdrachten van het LDC op maat van de buurt;
- Basis voor een **meerjarenplan** (6 jaar) (stem af **op MJP lokaal bestuur!**)

[meer info over buurtanalyse](#)

[basispakket buurtanalyse](#)

Wat is het meerjarenplan?

Een strategische planning voor een periode van 6 jaar

- dynamisch en flexibel
- op basis van een buurtanalyse

In de planning staan de doelstellingen, activiteiten, beschikbare middelen, de wijze waarop de realisaties worden geëvalueerd, prioritaire doelgroepen en hoe de planning bijdraagt tot het realiseren van het lokaal sociaal beleid.

sjabloon meerjarenplan

vvsg

Opdrachten

1. Informatie, ontspanning en ontmoeting

aanbieden aan doelgroepen bepaald door buurtanalyse, met prioritaire aandacht voor ouderen, mantelzorgers en kwetsbare personen

- Zelf organiseren of in samenwerking
- Lokalen ter beschikking stellen
- Toeleiding naar activiteiten van woonzorgvoorzieningen & verenigingen
- Organisaties ondersteunen in werking met een doelgroep

2. Signalen, problemen en noden opvangen, aankaarten op lokale overlegmomenten en acties opnemen in meerjarenplan

Opdrachten

3. Krachten van de buurt benutten en versterken

- Sociale cohesie ontwikkelen en bevorderen
- Aandacht voor participatie van kwetsbare doelgroepen
- Lokaal verenigingsleven en buurtbewoners actief betrekken

4. Preventie en vroegdetectie

5. Brugfunctie

- Contacten met zorg- en welzijnsactoren van de buurt
- Brug tussen gebruiker en informele en professionele netwerk

Opdrachten

6. Buurthulp bieden of ondersteunen (in samenwerking waar mogelijk)

= hulp- & dienstverlening in de buurt die mobiliteit, welbevinden, dagelijks leven, zelfredzaamheid, autonomie en veiligheidsgevoel van buurtbewoners ondersteunt of versterkt.

7. Burenhulp stimuleren en faciliteren

= kleinschalige, kortstondige of spontane informele zorg & ondersteuning voor en door bewoners in een buurt, wijk of dorp.

= competenties en de talenten van de gebruikers benutten (sociale waardering) met als doel om kwetsbare doelgroepen beter te benaderen en te bereiken.

8. Het centrum kan **maaltijden** aanbieden.

Kwaliteit

- Minstens **32 uur** per week open
- **Adviesmomenten** minstens 2x per jaar
- **Inspraak** van gebruikers
- Toegankelijk **aanspreekpunt**
- Discreet **privégesprek** mogelijk
- **Bereikbaar en toegankelijk** (met bijzondere aandacht voor kwetsbare gebruikers)

Kwaliteit

- **Tevredenheidsmeting** => minstens driejaarlijks
- **Kwaliteitshandboek** (zie art. 14 voor verplichte elementen en procedures)
- **Zelfevaluatie** => driejaarlijks
- **Kwaliteitsplanning** en **jaarverslag** (incl. evaluatie kwaliteitsplanning) => jaarlijks

Personeelsomkadering

Minstens 0,5 VTE centrumleider (master of bachelor)

→ 20 uren bijscholing gespreid over max. 2 kalenderjaren

Binnen de beschikbare middelen, voldoende en deskundige personeelsleden en medewerkers.

Inzetten **vrijwilligers** om opdrachten en activiteiten te realiseren (al dan niet via een samenwerkingsverband).

Infrastructuur

Mogelijkheid om de werking als volgt infrastructureel uit te bouwen:

1. het centrum bestaat uit een **hoofdgebouw** op één locatie;
2. het centrum bestaat uit **zowel een hoofdgebouw als uit antennes** op verschillende locaties;
3. het centrum bestaat **alleen uit antennes** op verschillende locaties, zonder duidelijk identificeerbaar hoofdgebouw.

Voorwaarden infrastructuur

- **Duidelijk herkenbare** lokalen, organisatorisch één geheel
- Op minstens één locatie:
 - **Ontmoetingsruimte** van minstens 90m²
 - Aparte **gespreksruimte**
- Rolstoeltoegankelijk
 - Alle lokalen gebruikt door gebruikers + minstens 1 kantoor- of gespreksruimte zijn volledig toegankelijk voor rolstoelgebruikers
 - Hoofdgebouw: zelfstandig gebouw, lokalen en sanitaire ruimtes kunnen betreden
 - Antennes: enkel sanitaire ruimtes zelfstandig betreden

Voorwaarden infrastructuur

- Aangepaste verwarming, ventilatie en verlichting
- Naleven regelgeving **brandveiligheid**
 - Hoofdgebouw: BVR 9 december 2011 (voldoen aan procedure en attestering)
 - Antennes: mogelijkheid tot veilige evacuatie en maatregelen brandpreventie
- Minstens twee toiletten (minstens één rolstoeltoegankelijk)

→ Erkend LDC: tijd tot eind 2040

vvsg

Buurtanalyse

Buurtanalyse

Begin bij start

Om uitdagingen en kansen van jouw buurt te kennen,
is de (verplichte) **buurtanalyse van het LDC**
meestal het vertrekpunt om met de andere functies aan de slag te gaan.

Kwantitatieve buurtanalyse

Kerncijfers & data buurtgerichte zorg: (

Op de website 'Provincie in cijfers' kan je het rapport 'kerncijfers buurtgerichte zorg' automatisch genereren (op niveau van stad of gemeente)

Wil je zelf je rapport genereren?

[Aan de slag](#)

Voorliggend rapport is een realisatie van de vijf Vlaamse Provincies. De interprovinciale werking Data & Analyse stelde de inhoud samen en verzamelde de data.

provincies.incijfers.be
je stad of gemeente in kaart

Niet eenvoudig!

De opmaak van het kwalitatieve luik van de buurtanalyse is een pak minder evident dan het kwantitatieve luik:

- Subjectief
- Storytelling
- Hoe impact genereren?
- Dagelijkse werking
- Partners
- In gesprek met de buurt
- -> basispakket Netwerk Thuiszorg

regelgeving

Wat leer je uit de regelgeving?

In de praktijk...

Wie wil je bereiken?

- Ouderen
- Mantelzorgers
- Kwetsbare personen
- +

Herkenbaarheid

Het moet duidelijk zijn voor de gebruikers dat het gaat om het lokaal dienstencentrum en/of op het antennepunt moet het duidelijk zijn dat er zich een lokaal bevindt van het lokaal dienstencentrum. Op de antennepunten kan er bijvoorbeeld een bord worden geplaatst, een sticker, enz.

rolstoeltoegankelijk

aangepaste
verwarming,
ventilatie en
verlichting

brandveilig
BVR 9/12/2011

Min. 2 toiletten

Regelgeving

1. Volledig **toegankelijk voor rolstoelgebruikers**
 - Hoofdgebouw: zelfstandig het gebouw, de lokalen en de sanitaire ruimten kunnen betreden
 - Antennes: alleen de sanitaire ruimten zelfstandig kunnen betreden
2. Aangepaste **verwarming, ventilatie en verlichting**
3. Naleven regelgeving **brandveiligheid**
 - Hoofdgebouw: voldoen aan procedure en brandveiligheidsattest bezorgen (BVR van 9 december 2011)

Vanaf 1 oktober 2021 is het controleverslag van de brandweer niet meer voldoende voor erkende lokale dienstencentra. Je moet een attest A of B (bij C wordt erkenning ingetrokken) samen met het verslag van de brandweer aan het Agentschap bezorgen. Het attest wordt uitgereikt door de burgemeester.
- Antennes: mogelijkheid tot veilige evacuatie + maatregelen brandpreventie
4. **Minstens 2 toiletten** beschikbaar (minstens 1 toegankelijk voor rolstoelgebruikers)

Regelgeving

Art. 19. Het centrum voldoet aan de volgende voorwaarden:

(...)

5° alle lokalen die gebruikt worden door gebruikers van het centrum en minstens één kantoor- of gespreksruimte voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) ze zijn volledig toegankelijk voor rolstoelgebruikers. In het hoofdgebouw moeten rolstoelgebruikers zelfstandig het gebouw, de lokalen en de sanitaire ruimten kunnen betreden. In de antennes moeten rolstoelgebruikers alleen de sanitaire ruimten zelfstandig kunnen betreden;
- b) de verwarming, ventilatie en verlichting is aangepast aan de bestemming van het lokaal of de ruimte;
- c) de toepasselijke regelgeving over brandveiligheid wordt nageleefd:
 - 1) voor het hoofdgebouw: het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2011 tot vaststelling van de specifieke brandveiligheidsnormen waaraan lokale dienstencentra, centra voor dagverzorging, centra voor dagopvang, centra voor kortverblijf, centra voor herstelverblijf, groepen van assistentiewoningen en woonzorgcentra moeten voldoen en tot bepaling van de procedure voor de uitreiking van het attest van naleving van die normen;
 - 2) voor de antennes: het centrum zorgt voor de mogelijkheid tot veilige evacuatie en voor maatregelen voor brandpreventie;
- d) er zijn minstens twee toiletten beschikbaar. Daarvan is minstens een toilet toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Brandveiligheid

Om erkend te kunnen worden en blijven als woonzorgvoorziening moet een brandveiligheidsattest A of B en bijhorend brandpreventieverslag ingediend worden.

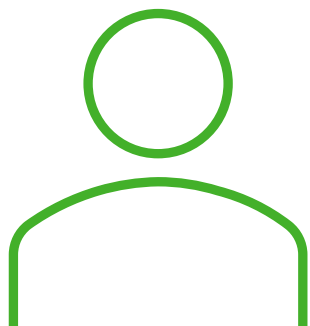
Voor lokale dienstencentra was oorspronkelijk een overgangsperiode voorzien tot 1 oktober 2020. Omwille van Covid-19 werd de overgangstermijn tweemaal verlengd tot uiterlijk 1 oktober 2022.

Concreet betekent dit dat je **vóór 1 oktober 2022 via het e-loket van Zorg en Gezondheid** een eerste attest A of B én bijhorend brandpreventieverslag moet bezorgen.

Als jouw lokaal dienstencentrum al over een geldig brandveiligheidsattest A of B beschikt én je de documenten eerder bezorgde via het e-loket, hoef je niets te doen.

Via het e-loket zal je in de toekomst de nodige herinneringen ontvangen over de einddatum van het ingediende attest A of B.

Welke doelstelling heeft een lokaal dienstencentrum?

- **Zelfzorgvermogen** en **sociaal netwerk** versterken
- **Thuis in vertrouwde buurt** laten wonen

- **Sociale cohesie** in de buurt versterken
- Laagdrempelige en toegankelijke **activiteiten organiseren**

- Bijdragen tot **lokaal sociaal beleid**

veelgestelde vraag

Mag de functie 'centrumleider' een andere naam hebben, zoals bv. deskundige ouderenzaken?

Centrumleider

Ja, de functie van centrumleider mag in de dagelijkse werking een andere naam hebben. In het contract wordt best de benaming 'centrumleider' vermeld en inhoudelijk moet duidelijk zijn dat de taken van een centrumleider minstens door een 0,5 VTE personeel worden opgenomen.

Dat geldt voor alle benamingen in het decreet (vb. centrumraad i.p.v. adviesmoment) **BEHALVE** de erkende naam 'LOKAAL DIENSTENCENTRUM'

veelgestelde vraag

Mag je de openingsuren spreiden over alle dagen van de week (dus ook het weekend)?

Openingsuren

Ja, de 32 uur mogen gespreid worden over 7 dagen, dus ook het weekend. Het is niet verplicht om in het weekend open te zijn, zolang het lokaal dienstencentrum minstens 32 uur open is. De spreiding over de locaties is afhankelijk van de noden in de buurt.

Hoe is de verhouding tussen de gemeentelijke ouderenadviesraad en het adviesmoment van LDC?

Adviesmoment LDC

Het is niet zo dat de vertegenwoordiging enkel uit de ouderenadviesraad komt. Je voorziet een vertegenwoordiging van gebruikers, vrijwilligers, lokale ouderenverenigingen én de lokale ouderenadviesraad. Het adviesmoment van het lokaal dienstencentrum is dus geen onderdeel van de ouderenadviesraad.

Hoe organiseer je het toegankelijk aanspreekpunt binnen de nieuwe regelgeving?

Toegankelijk aanspreekpunt

Voorheen: permanent aanspreekpunt

Het lokaal dienstencentrum kan dit ruim interpreteren. Het aanspreekpunt mag bv. een vrijwilliger zijn. De vrijwilliger(s) moeten natuurlijk over voldoende informatie beschikken om de gebruikers verder te helpen. De fysieke bereikbaarheid van het aanspreekpunt is niet vereist, zolang de gebruiker maar geïnformeerd wordt over hoe, waar en wanneer het aanspreekpunt te bereiken is.

kwaliteit

Werken aan kwaliteit

Welke verplichtingen zijn er?

Centrumleider volgt kwaliteitsbeleid op:

- Kwaliteitsbeleid voeren
- Kwaliteitshandboek opstellen en gebruiken

jaarlijks

- ✓ (Jaarverslag &) kwaliteitsplanning ter beschikking **vanaf 15 april**
- ✓ Financieel verslag bezorgen **uiterlijk 1 oktober**

driejaarlijks

- ✓ Zelfevaluatie
- ✓ Tevredenheidsmeting

zesjaarlijks

✓ Buurtanalyse & meerjarenplan

Trajecten kwaliteit

= samen aan de slag met jouw noden rond kwaliteit

- Informatie-uitwisseling
- Samen een document uitwerken
- Opfrissing & uitleg krijgen
- Een methodiek aanleren
- Het werk ter plaatse doen
- ...

Trajecten Kwaliteitszorg: Hulp bij Kwaliteitszorg
traject aanvragen of vraag stellen via jens.mortier@vvsg.be

werktafel

Inspectie

Wat doet Zorginspectie?

WEL inspecteren en rapporteren
NIET beslissen over de gevolgen

→ objectief, onpartijdig en onafhankelijk

"Zijn de voorwaarden aanwezig om kwaliteit van zorg en veiligheid te garanderen?"

Opdracht

- Toezicht houden (= regelgeving aftoetsen op niveau van structuur, proces & resultaat)
- Beleidsadvisering
- Beeld schetsen van een hele sector

Doel

- Verbeteren vd kwaliteit
- Rechtmatig besteden overheidsmiddelen
- Optimale beleidsvoorbereiding en -evaluatie

Hoe ziet een inspectiebezoek er uit?

- **Waar?** In het centrum / een antenne
- **Wanneer?** (meestal) overdag op weekdays
- (niet) aangekondigd

Vastellingen o.b.v. bronnen nl.

- Observaties
- Bevraging medewerkers en verantwoordelijken
- Inzage in documenten
- Bevraging gebruikers

Verloop (na bezoek)

- Ontwerpverslag (binnen 30 dagen na bezoek)
- Kans om schriftelijk te reageren op onjuistheden (14 kalenderdagen)
- Eventueel aanpassen van ontwerpverslag
- Definitief verslag
- Opvolging door Zorg en Gezondheid

Werken in kleine groepen

Overloop het voorbeeldverslag

- Wat is al allemaal in orde?
- Waar wil/moet je werk van maken?
- Heb je tips voor andere centrumleiders?
- Op welke manier kunnen jullie elkaar ondersteunen?
- Wat heb je nodig om je 'goed voorbereid' te voelen? Kan iemand je daar bij helpen?

visie en strategie

Uitdagingen voor de toekomst

Verschuivingen in benadering en uitvoering

Kwaliteit boven kwantiteit

- Aanbod afgestemd op noden (buurtanalyse en meerjarenplan)
- Focus op 'aantallen' valt weg

LDC breekt buiten haar muren

- Buurtgericht & outreachend werken
- Meer infrastructuurmogelijkheden

'Nieuwe' doelgroep

- Ouderen, mantelzorgers en kwetsbare groep (= prioritair)
- Ruimer via buurtanalyse

- Vermaatschappelijk van de zorg / de-vermaatschappelijking van de dienstverlening
- Decreet lokaal bestuur – intergemeentelijke samenwerking – fusies
- Reorganisatie van de eerste lijn: decreet eerste lijn
- Persoonsvolgende financiering

Vermaatschappelijking van de zorg

*“De verschuiving binnen de zorg waarbij ernaar gestreefd wordt om mensen met beperkingen, chronisch zieken, **kwetsbare ouderen**, jongeren met gedrags- en emotionele problemen, mensen in armoede, ... een **eigen plek** in de samenleving te laten innemen, hen daarbij waar nodig te **ondersteunen** en de zorg zo veel mogelijk **geïntegreerd** in de samenleving te laten verlopen.”*

Zorgzame buurt

*“Het verlengde van een warme thuisomgeving, als entiteit waar **nabijheid, ontmoeting, samenhorigheid**, en solidariteit evident hun plaats krijgen, waar mensen als vanzelfsprekend aandacht en zorg dragen voor elkaar en waar ook zorgbehoevenden een volwaardige plaats krijgen dankzij een aangepaste woon– en leefomgeving en een variatie aan woon– en zorgvormen en **toegankelijke diensten** en voorzieningen.”*

Buurtgerichte zorg

Advies & ondersteuning

Stel jouw vraag rechtstreeks aan een
(regionaal) medewerker of via
netwerkthuiszorg@vvsg.be

[contactgegevens](#)

vvsg

starterspakket LDC

Leesvoer en tips

Materiaal, interessante
documenten en linken

VVSG

www.warmethuis.be

[#mijnwarmethuis](https://www.instagram.com/mijnwarmethuis)

Ga aan de slag met het campagnemateriaal van het project
'preventieve functie LDC'

**Het lokaal
dienstencentrum,
een warme thuis
voor iedereen**

www.warmethuis.be

[#mijnwarmethuis](https://www.instagram.com/mijnwarmethuis)

Bij wie kan je terecht?

Vragen over **kwaliteit** (vb. kwaliteitshandboek, kwaliteitsplanning, zelfevaluatie, ...): jens.mortier@vvsg.be

Vragen over **buurtgerichte zorg & zorgzame buurten**:
sofie.vermeersch@vvsg.be

Andere vragen: info@vvsg.be

Hebben jullie een project 'zorgzame buurten' lopen?

Hoe organiseren jullie buurtgerichte zorg?

Oefening: Koppelen van de eigen dienstverlening en activiteiten aan de regelgeving.

- info, ontmoeting en ontspanning
- samenwerken met lokale verenigingen of partners
- toeleiden naar zorg- en ondersteuningsaanbod
- signaleren van problemen en noden
- krachten van de buurt benutten
- preventieve functie en vroegdetectie
- brugfunctie: informele meets formele netwerk
- buurthulp & burenhulp & BGZ

Startersdag LDC

Vragen?

VVSG

Tot slot...

Bedankt!

VVsg

Thank
you very
much

A handwritten-style text graphic on a white background. The word 'Thank' is in black cursive with a light blue shadow. 'you' and 'very' are in black cursive with a yellow shadow. 'much' is in black cursive with a light orange shadow. The text is arranged in three lines.